

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardelleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreană”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișorul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărandeana” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 24 Iunie 1906.

Nr. 25.

Chestiunea controlului.

Nu numai din punct de vedere al insuficienței controlului extern — cum am arătat în articolul nostru trecut — trebuie să se îngrijească băncile noastre de înființarea unui organ corespunzător și permanent de control, ci și din motivul că prin o acțiune autonomă și din bună vreme să prevină orice amestec străin ce ar putea să obvină în această privință.

Să ne explicăm.

Chestiunea controlului nu ne-a preocupat numai pe noi ci și pe cercurile financiare străine, ba adeseori chiar și pe unii factori politici. Și aceștia toți deopotrivă sunt de acord a recunoaște trebuința unui control extern mai real la băncile din țară. Nehotărâtă însă este întrebarea, în ce fel să se realizeze ideea controlului extern? Majoritatea celor competenți: cercurile financiare, bărbații de specialitate și toți ceice înțeleg importanța inițiativei și acțiunii private pe terenul economic, cred, că e bine ca aceasta chestiune să se lase în grija băncilor însăși, cari în mod independent și pe cale autonomă să caute s'o realizeze. Sunt însă și de aceia — cu deosebire presa politică și unii politicieni și legislatori șovinști — cari cer cu insistență introducerea controlului de stat. Deși numărul aderenților acestei idei e mic, deși — după rezultatele obținute de controlul de stat în țările străine — abia credem să poată fi tradus în faptă și în țara noastră, totuși — pentru a preveni orice eventualitate în privința aceasta — băncilor noastre li-se impune imperioasa datorință de a se îngriji ele însele de un organ permanent și corespunzător de control.

Revista noastră s'a mai ocupat adeseori cu chestiunea controlului de stat și a arătat

motivele pentru cari avem datorință să facem noi aceea ce poate cu timpul să ni-se impună. A arătat anume, că controlul de stat e intru toate în defavor față de controlul propriu și autonom al băncilor. Revizorii de stat — necunoscând relațiile locale și clientela institutelor — pot foarte ușor să fie induși în eroare în activitatea lor, așa că de fapt ei pot controla cel mult partea tehnică a contabilității, încolo prea puțin. Dar ce e mai rău, controlul de stat contribuie la slăbirea interesului publicului mare față de activitatea institutelor. Acesta, publicul mare, punându-și toată încrederea în organele statului nu se va mai interesa în măsură suficientă de activitatea băncilor, ceea ce la nici o întâmplare nu poate fi priincios pentru dezvoltarea unui institut de bani. Adevăratele interese ale băncilor cer tocmai din contră ca publicul mare să fie cât mai mult interesat, ochii săi să fie cât mai mult ațânți asupra activității băncilor, deoarece acesta e un mijloc care poate stimula în măsură mai mare zelul de muncă și simțul de responsabilitate al celor grupați în jurul institutelor financiare. Unde mai punem apoi, că despre controlul unor organe străine — în împrejurările în cari trăim noi — cu greu putem presupune că se vor ști emancipa în activitatea lor de curentul dușmănos băncilor noastre și că prin urmare vor ști să se și restrângă, în mod strict, numai la agendele proprii ce vor fi chemate să îndeplinească. Dar dintre toate motivul cel mai pponderos ce se poate aduce contra controlului de stat este faptul, că prin introducerea acestuia s'ar jigni principiul autonomiei și libertății băncilor, deci tocmai acel principiu pe care noi voim să ne întemeiem organizația noastră economică. Din aceste motive, cu deosebire însă din cel indicat în rândul ultim, credem noi că e în interesul băncilor no-

stre să se îngrijească de un control extern în vreo formă oarecare, de ex. în forma unei reuniuni în scopul controlului, cum s'a propus prin acești articoli.

Nu tăgăduim, recunoaștem, că din punct de vedere principal noi trebuie să admitem măsurile menite a asigura un control serios și corespunzător. Trebuie însă să privim chestiunea dintr'un punct de vedere mai înalt. Noi nu putem accepta o măsură — cum ar fi de ex. controlul de stat — prin care principiul autonomiei și libertății băncilor ar fi jignit, mai cu samă, când chestiunea controlului poate fi foarte ușor rezolvită pe cale autonomă de institutele interesate. Nu, pentru că acest principiu este garanție par excelentiam de viață și de progres al oricărei bănci rațional condusă. Deci n'am voi să fim rău înțeleși. N'am voi să se creadă că e vorba de a încunjură ori de a ne subtrage dela un control de stat, de care ne-ar fi teamă. Ori, știe toată lumea nepreocupată, că băncile noastre au dat și dau cea mai mare publicitate afacerilor și activității lor. La noi ori și cine găsește ușile deschise. Prin urmare nu e vorba a încunjură amestecul statului în senzul vulgar al cuvântului. În cazul nostru e vorba de salvat un principiu de înaltă conziderație, care tae adânc în interesele particulare ale băncilor noastre. E deci de datorința lor — repetăm din nou — a lua din vreme măsurile necesare ca să nu se dea anză nici unui fel de amestec străin în afacerile controlului extern. Ele vor trebui ca în cadrele autonomiei lor să se îngrijească de un organ permanent și corespunzător cu atât mai curând, cu cât nu știm ce poate aduce ziua de mâne.

Știm cu toții, că pe lângă noi, cu chestiunea controlului extern sau mai ocupat și Sașii și reuniunea regnicolară a băncilor ungare. Singuri numai Sașii au rezolvit-o până acuma în mod corespunzător și mulțămitor. La noi a fost adoptat controlul extern facultativ și numai viitoarea conferență a băncilor va avea ocazie să rezolve definitiv această chestiune. Asociațiunea regnicolară la rândul ei încă intenționează rezolvirea chestiunii controlului pe cale autonomă. Această asociațiune însă crede, că și-ar putea ajunge mai ușor scopurile, dacă s'ar aduce o lege în senzul căreia acele bănci cari nu-i aparțin și cari n'ar avea un capital societar de cel puțin 5 milioane coroane, să fie supuse controlului de stat. În scopul acesta a și lucrat și publicat un proiect de lege.

Deși înțelegem prea bine că aceasta nu este altceva decât un mijloc de a silii pe

băncile neapartinătoare reuniunii regnicolare a intra în cadrele ei și de a-și asigura un privilegiu nejustificat asupra altor asociațiuni de asemenea natură, și deși credem că o astfel de lege nu se va aduce, totuș faptul acesta e un moment destul de bine venit a ne convinge, că ce putem face astăzi să nu lăsăm pe mâne, ci să ne organizăm noi de noi pentru ca să nu fim nepregătiți în fața vre-unei surprize a zilei de mâne. Pentru că dacă ne vom îngriji noi de un organ de control propriu al nostru, care să facă bune servicii intereselor băncilor noastre, cu greu se va putea justifica octoarea vreunui control străin.

Sub raportul acestor motive am privit noi chestiunea controlului, atunci când în articolul din Nr. 22 al acestei reviste am făcut amintire de o conziderație de „forță majoră“, care trebuie să fie un moment deciziv în hotărîrea ce vor fi chemate a lua băncile noastre în afacerea reuniunilor în scopul controlului.

Dar la hotărîrea băncilor noastre relativ la formarea unei reuniuni în scopul controlului, pe lângă cele arătate până aici mai vin luate în conziderație și alte momente, dintre cari în special două trebuiesc să ne preocupe cu deosebire, pentru că față de aceste unele institute vor putea să aibă chiar anumite scrupule. Cel dintâi e faptul, că în locul controlului facultativ de până acuma, se va cere un *control obligător*, iar al doilea că în locul unui control care până azi l-am limitat la chestiunile tehnice se va cere unul care să se extindă și peste *chestiunile administrative*.

Rămânând la obligativitatea controlului, abia credem că aceasta să poată fi o pedecă deamnă de conziderat în hotărîrea băncilor noastre de a forma o reuniune în scopul controlului. De ce? — e ușor de înțeles. Din punct de vedere principal băncile noastre cari au avut și au o administrație corectă n'au motiv a se subtrage dela un control, fie acela chiar și obligător. La o poziție rezervată le-ar putea îndemna cel mult o ambiție, care în cazul de față n'ar fi justificată. Căci nu e vorba ca controlul ce eventual îl vom institui să vină să constate incorectități sau abuzuri. Nu. Scopul controlului e cu deosebire a preveni orice eventualități pentru viitor. Ei bine, cine ar putea să-și ridice cuvântul contra unui mijloc de precauțiune ca acesta, când bine se știe că precauțiunea e condiție fundamentală a bunei conduceri în administrația băncilor? Noi credem că nimenea, chiar nici aceia cari sunt

mai conștii și mai siguri de exactitatea administrației lor. Pentru că oricât de mari ar fi cunoștințele și priceperea conducătorilor unei bănci, aceste nici pe departe nu stau în raport cu responsabilitatea cea mare la care s'au angajat. De s'ar face omul numai ochi și totuș e greu de închipuit să poată vedea și prevedea toate. Din aceste motive credem noi că din punct de vedere principial, obligativitatea controlului, cu drept, nu poate fi obiectul nici unui fel de critică serioasă.

La aceleași rezultate vom ajunge, dacă vom examina chestiunea din punct de vedere practic. Știm adecă din viața practică — și nu atât dela băncile noastre, cât mai mult dela cele străine — că la control de regulă apelează băncile la cari neglijențele și abuzurile nu mai pot fi acoperite. În asemenea cazuri controlul poate cel mult să constate aceste neglijențe și abuzuri, dar nu să le prevină, cum ar fi să fie. La băncile cu administrație corectă și bună, controlul deasemenea face mai mult constatări. Nu tot astfel stă însă lucrul la băncile de categoria mijlocie, la băncile despre a căror administrație, deși nu se poate admite că ar fi neregulată, se poate zice că nu e destul de exactă, adecă nu e cum ar trebui să fie. Și tocmai aceste sunt băncile, cari se subtrag mai des dela control și cari pot să aibă scrupuli față de controlul obligator. E însă firesc că controlul special, unor astfel de bănci s'ar impune mai mult. La unele ca aceste ar fi chemat el să-și îndeplinească adevărata sa misiune, adecă să prevină orice ar putea aduce ziua de mâne în detrimentul lor. Din acest punct de vedere, controlul obligator e singurul îndreptățit, față de cel facultativ, care și până astăzi a fost și este obiectul celei mai întemeiate critice.

Dacă aplicăm acum aceste considerațiuni la băncile noastre va trebui să recunoaștem, că pe lângă cele cu administrație inexceptionabilă, vor fi și de acele cari în privința administrației lasă de dorit. Interesul bine priceput al unor asemenea bănci ar fi, nu să stea la îndoială a intra sau nu în o reuniune de control obligator, ci tocmai contrarul, chiar ele să stăruiască mai mult pentru înființarea ei. Să sperăm dară, că — după ce atât din punct de vedere principial cât și practic — singur controlul obligator e cel îndreptățit — așa va și fi. Să fie!

Să vedem, în fine, cum stăm cu controlul chestiunilor administrative. Cu controlul celor tehnice nici nu ne mai ocupăm. Credem că va fi acceptat, dacă nu din altă considerație, cel puțin din aceea că acesta

numai ar putea uniformiza și perfecționa tehnica noastră de bancă, care — în comparare cu a băncilor moderne — lasă mult, foarte mult de dorit. Pe de altă parte iarăș numai controlul în chestiunile tehnice ar fi în stare să delătore lacunele ce se pot ivi prin neîntrebuințarea tuturor acelor mijloace speciale, pe cari organizația modernă a afacerilor de bancă le condiționează pentru administrația bună și sigură a oricărui institut de bani.

Cât privește chestiunea controlului în afacerile administrative — care până acum la noi a fost făcută pendentă de invoirea institutelor interesate — ne-am justificat deja punctul nostru de vedere. Nu înțelegem prin aceste atât scontrarea valorilor de cassă, acordarea de împrumuturi ori alte de felul acesta, ci, precum am arătat în articolii noștri precedenți, înțelegem chestiunile cari formează problemele reformei băncilor, reforme cari după părerea noastră se vor putea mai ușor realiza dacă se va exercita un control în privința executărilor. Și dacă conziderăm că reformele aceste sunt condițiuni sine quibus non pentru consolidarea și dezvoltarea băncilor și că controlul în chestiunile administrative nu este o măsură de limitare a activității organelor administrative, credem că aceste nu vor face front ideii controlului extern obligator și în chestiunile administrative.

În asemenea condițiuni, pe lângă observarea conziderațiilor expuse până aci, băncile noastre — pentru propriile lor interese — prin o procedură uniformă și comună vor putea foarte ușor să concurgă la realizarea ideii controlului extern în cadrele autonome ale unei reuniuni proprii. Căci numai în chipul acesta vor putea ele să-și creeze adevăratele condițiuni de consolidare și dezvoltare, servind în acelaș timp interese economice comune de cel mai mare interes național.

Vom vedea!

I. I. L.

Revizori și membrii ai comitetului de supraveghiere.

Aglomeratia colosală de capitaluri pe la societățile de acții și calamitățile ce se repetă pe la singuraticile întreprinderi, au avut de urmare că se manifestă pretutindenea dorința după un control mai sever la societățile pe acțiuni. S'a accentuat în multe rânduri, că funcția de membru al comitetului de supraveghiere să se confieze unor revizori experți cum de felul acesta se găsesse deja de mult în Anglia. Special din incidentul unei surprize nefaste, în urma căreia sucursalei din Londra a unui mare institut din Viena

i-s'a tras o veritabilă dungă peste socoteală, s'au pus în discuție întocmirile engleze a auditorilor sau revizorilor de registre. Acum însă aflăm că malversațiunile comise la filiala amintită au scăpat chiar de sub ochii specializați ai revizorilor englezi.

Instituția auditorilor pentru companiile din Anglita s'a introdus obligatoare abia prin o novelă de articol de lege din 8 August 1900. În consecință o uzanță practică deja de multă vreme a ajuns lege. Revizorii își câștigă calificarea pentru această carieră în asociațiuni. Asemenea instituții sunt „Institut Chartered Accounts of England and Wales“, care numără 3000 de membrii și „Society of accountants and Auditors“ cu 2000 de membrii. Mai există afară de acestea încă un număr de alte însoțiri, cari însă n'au aceeași importanță. Aceste corporațiuni grijesc ca să se accepte numai bărbați destoinici, cari posed studii pregătitoare atât teoretice cât și practice. Auditorii ajung în aplicare pe la societățile de acții în felul acela că adunarea generală îi numește pentru anul curent. La fondări nouă directorii defig deja înainte de prima adunare generală pe auditor, și în cazul acesta numele acestuia se publică deja în prospect. Numirea auditorului nu deobligă, dar de regulă ea se face tocmai ca să poată figura în prospect și numele unei firme bune de Accountants, pe care se pune mult pond în Anglia. Auditorul nu este subordonat directorului, ci stă independent alături de acesta, din care cauză directorul nici nu-l poate amovă. Auditorul este un organ de control de sine stătător, care își face funcția de cooperatort neatârnat al directorului. „Companies Act“ din anul 1900 normează în §. 23 următoarele: „Fiecărui auditor al unei Company are să i-se dea în orice timp registrele, conturile și documentele Company-ei, și acela este în drept a cere dela directorii și funcționarii Company-ei toate informațiile și deslușirile, cari ar fi de trebuință pentru împlinirea datoriilor sale de auditor.

Mai departe auditorul are să vidimeze bilanțul și să facă un raport către adunarea generală. În special are să declare, dacă bilanțul s'a făcut exact pe baza registrelor, și dacă după părerea sa bilanțul dă o iconă corectă și fidelă adevărului despre situația afacerii. Activitatea auditorului în această direcție însă nu-i permis să se limiteze numai în a constata că cifrele din bilanț sunt în concordanță cu cele din cărți și nu este suficient, dacă activele rezultă din registre. Auditorul are datoria a se convinge, cât numai se poate, dacă activele de fapt există. El trebuie să constate, dacă valorile cuprinse în bilanț sunt și corect evaluate, căci s'au ivit cazuri unde auditorii au fost puși sub acuză pentru despăgubire și au fost și osândiți pentru astfel de omisiuni. Este insuficient dacă se revidează bilanțul numai calculând și laterând cifrele încă odată, ci examinarea trebuie să se facă meritoric. Cantitățile din magazine trebuiesc cercetate cu grija unui comerciant de ordine, pe urmă trebuie să se constate dacă s'au contat corect toate acele angajamente, cari se repetă regulat, ca impozitele, chiriile, interesele etc. Mai departe la cât se urcă obligamentul cambial și dacă creditele acordate corespund statutelor societății etc. Prin urmare auditorul este obligat a examina bilanțul și de jure, din care cauză trebuie să cunoască exact și statutele Company-ei. Regule nu se pot stabili în direcția aceea cât de departe poate să meargă auditorul în fiecare caz. Misiunea sa este a examina fiecare operație special. Este deci aproape imposibil a fixa, cari pretenziuni are să le îndeplinească. Deși legea nu prescrie detaliile obligamentelor auditorului, totuși judecătorii au osândit pe auditor, când s'au ivit

cazuri, unde el putea să aibă bănuială și trebuia să ceară informații și lămuriri, respective să nu odihnească până ce s'ar fi delăturat orice suspiciune. Dacă auditorul nu satisface acestor obligamente, schitate aci numai fugitiv, atunci dupăcum e cazul, poate fi acuzat pentru desdaunare sau chiar osândit după dreptul penal.

Activitatea auditorilor a dat bune rezultate în cursul timpului. Trebuie să li-se recunoască că sunt în genere oameni de incredere, cari tind să satisfacă postulater ce li-se impun. Trebuie însă admis, că este aproape imposibil a cere examinarea până în detaliu a registrelor unui stabiliment industrial sau chiar a unei bănci mari sub rezponsabilitate materială sau chiar penală. Dacă vom lua numai în conziderație d. p. că efectele unei bănci, engleze sunt împrăstiate pe la diverse bănci, și despre acești titli există numai extrase de conturi-curente, sau că bănci mari susțin pentru clientela lor în diferite piețe angajamente, cari nu stau în nici un nex organic cu contabilitatea, rezultă că pentru controlul exact al unui astfel de organism este nevoie a se ocupa constant cu el, ba chiar a urmări singuraticile operații. Nu ajunge a face priviri periodice în registre sau a se mărgini numai la examinarea bilanțului. Doar vedem că chiar *comitetul de supraveghiare*, cum acesta este prevăzut în legea noastră comercială se găsește înfirm în fața surpărilor dela întreprinderi mari, deși are menirea a controla constant gestiunea direcțiunii. Evenimentele regretabile ce s'au petrecut în Germania, au făcut să se înțeleagă, că comitetul de supraveghiare în forma sa de azi nu mai corespunde chemării sale. În timpul recent s'a născut o mare literatură, care militează pentru modificarea normelor legii, cari regulează agendele comitetului de supraveghiare. În legea comercială ungară datoriile comitetului de supraveghiare le normează §. 195, care spune: „Comitetul de supraveghiare are să supravegheze purtarea afacerii în toți ramii de administrație, și spre acest scop să se instruze de mersul afacerilor societății. El are datoria a face privire în registrele și scriptele societății și a cerceta situația casei societății. El are să examineze socotelile anuale, bilanțurile și propunerile pentru distribuirea profitului, și să facă raport către adunarea generală. Comitetul de supraveghiare are să concheme o adunare generală, dacă cu ocazia exercierii funcției sale constată, că s'au făcut dispoziții, cari sunt contra statutelor, cari păgubesc interesele societății sau când a descoperit neglijențe sau malversațiuni“. Legea nouă comercială germană normează scurt: „Comitetul de supraveghiare are să concheme o adunare generală, când aceasta o reclamă interesele societății“. Toate aceste prescripte, cari în fine se mai pot întregi și prin statute, comitetul de supraveghiare numai atunci le va putea urmă cu acurateță, dacă își va consacra întreaga sa activitate exclusiv acestui oficiu. Dar din contră se știe prea bine, că comitetul de supraveghiare își îndeplinește rezponsabilul oficiu numai cu ocazia încheierii anului. Cu prilejul acesta în cele mai multe cazuri activitatea lui culminează în subscrierea bilanțului, sau cel mult în aceea, că cifrele bilanțului le confruntează cu cele din Maiestru. Vor există și membrii pe la comitetele de supraveghiare, cari examinează și valorile, făcând probe — cari dealtcum sunt inutile, — sau chiar examinează cazurile de operații, gestiunea afacerilor, controlează direcțiunea, în fine cari inspecționează societatea în toate părțile administrației. Dar dacă este să fim juști, trebuie s'o spunem, că la afaceri cu operații extinse este absolut imposibil, ca comitetul de supraveghiare să se ocupe

permanent cu toți ramii afacerii. Din cauza extenziunii mari a afacerii chiar și ia administrație lucrările trebuie împărțite în rezorturi. Luat cazul practic este deci imposibil, ca membrii comitetului de supraveghiere să fie în stare a inventariza toate mărfurile sau la bănci întregul portofoliu al efectelor. Dacă totuși s'ar porni o lucrare în această direcție s'ar lovi de mari obstacoli.

În afaceri mari comitetul de supraveghiere va putea face numai revizii periodice sau probe, ori în fine când societatea face un inventar general, va putea lua parte activă la această lucrare. Numai când comitetul de supraveghiere are bun cuvânt de a presupune că obvin întrelăsări, că la societate nu se face datoria în așa măsură ca interesele ei să nu fie jignite, va fi conștient să se facă o revizie mai strictă. După cum este de extinsă afacerea, și obligamentul de control al comitetului de supraveghiere va fi diferit. Lucrul acesta în fine nu se poate șabloniza. Dar nici n'ar duce la scop, deoarece viața de afaceri își schimbă atât de repede chipul, cât orice încercare în direcția amintită ar fi fără rost.

Majoritatea membrilor de pe la comitetele de supraveghiere în felul cum lucrează astăzi, nu satisface în toată privința datoriei de inspecție cum o pretinde legislațiunea. Și dacă nu voim să ne amăgim, trebuie să vedem, că în mulțimea cazurilor ei nici nu pot satisface cerințelor legale, deoarece le lipsește praxa și cunoștințele de specialitate necesare. Cu toate acestea abia se va putea pune condiția cunoștințelor de specialitate pentru a putea fi ales în comitetul de supraveghiere. Căci prea adeseori interesele întreprinderii pretind, ca anumite persoane să fie în comitet, fără considerație la calificația lor. În consecință s'au auzit multe voci, cari cer să se aplice — ca și în Englitera — revizori experți special instruiți de către asociații de felul celor engleze.

Acești experți pe urmă vor avea să-și împlinească datoriile de control necesar în tovărășie cu comitetul de supraveghiere. Îndeosebi reviziunea bilanțelor cere cunoștințe speciale temeinice, cari nu se pot pretinde dela membrii comitetelor de supraveghiere, deoarece la compunerea acestora este în prima linie determinantă comunitatea de interese, iar nu cunoștințele de branșe. În Germania sau alcătuit deja societăți, cari se ocupă cu revidarea și examinarea de bilanțuri, ca d. p. „Deutsche Treuhandgesellschaft“ și „Treuhandvereinigung Actien Gesellschaft“. Se pare că aceste societăți s'au născut din trebuința de revizori, căci altcum nu s'ar fi întemeiat.

Un scut absolut contra malversațiunilor, sau contra inițierii de afaceri dubii, nu va putea oferi nici instituția revizorilor experți. Numai o scrupuloasă alegere a organelor dela conducere și necondiționata conștiințiozitate a acestora pot pune deplină cheazășie contra unor surprize penibile. „Pester Llyod“. #

Budgetul Ungariei pe anul 1906.

În ședința dela 14 crt. a parlamentului ministrul de finanțe ungar a prezentat budgetul pe anul curent 1906. Comparat cu ultimul budget pe 1904, budgetul pro 1906 arată creșteri considerabile atât la veniturile, cât și la cheltuielile statului. Budgetul cu miliarde s'a transformat aproape într'un budget cu 1½ miliarde, întrucât veniturile și cheltuielile deopotrivă trec aproape cu 300 milioane preste un miliard. Aceasta creștere

extraordinară de mare însă este, precum se zice în motivarea budgetului, numai aparentă pentru că în urma stării de ex-lex a anului precedent au trebuit trecute între cheltuielile budgetului prezent investițiunile rămase din anul trecut și între venituri împrumuturile necesare pentru acoperirea investițiunilor.

Bilanțul pro 1906 prezintă cheltuielile totale cu K 1.299.762.806, față de venituri în sumă de K 1.299.765.378, rezultă deci un escedent de abia K 2572. Veniturile ordinare întrec deja cu o sumă mai însemnată cheltuielile ordinare. Cele dintâi fac K 1.125.424.789, iar cele din urmă K 1.086.677.187, pe când față de veniturile extraordinare de K 174.340.589 stau cheltuieli extraordinare în sumă de K 213.085.619.

În ce privește gruparea singuraticelor poziții, budgetul actual se deosebește de cel al anului 1904 prin aceea, că pe când suma de K 15.000.000 destinată pentru urcarea salariilor funcționarilor de stat, a fost trecută în 1904 între pozițiile tranzitorii ale portofoliului financiar, apoi cele K 4.680.000 menite pentru urcarea salariilor funcționarilor comitenzi în pozițiile tranzitorii ale portofoliului de interne — pe atunci în budgetul prezent sumele destinate spre acest scop figurează între cheltuielile ordinare ale portofoliilor respective.

De aci provine în mare parte creșterea însemnată a cheltuielilor ordinare cu suma totală de K 62.044.863. Din suma aceasta mai mult de K 21.000.000 sunt destinate pentru îmbunătățirea salariilor funcționarilor de stat și municipali. Restul se distribuie între singuraticile portofolii.

Dintre *cheltuieli ordinare* au crescut cheltuielile parlamentului cu K 44.130 la K 3.999.664; contribuirea la cheltuielile comune s'a redus cu K 2.176.990 la K 74.086.088; pentru penziuni s'a preliminarat K 23.597.694 cu K 1.799.523 mai mult decât în 1904; asemenea s'a preliminarat cu K 6.397.897 mai mult la datoriile de stat, preliminate cu K 261.629.526. Cheltuielile ordinare ale ministerului de interne cresc cu K 9.224.498 la K 58.591.498, ale ministerului de finanțe cu K 5.550.233 la K 181.637.405.

Cea mai mare creștere se arată la cheltuielile ordinare ale ministerului de comerț preliminarate cu K 233.460.097; creșterea este de K 20.862.308; pentru ministerul de agricultură s'a preliminarat K 51.449.700 cu K 4.067.962 mai mult; pentru ministerul de culte cu K 8.010.650, pentru ministerul de justiție cu K 4.151.796 (suma preliminarată K 40.544.763) și în fine pentru ministerul de honvezi cu K 1.012.414 mai mult decât în trecut (suma preliminarată K 39.541.690).

Cheltuielile extraordinare prelim. cu K 213.085.619 arată o creștere de K 47.562.928, anume au crescut cheltuielile tranzitorii cu K 22.612.900 la K 71.900.115 și investițiunile cu K 24.950.028 la K 141.185.504. Cea mai considerabilă creștere prezintă cheltuielile extraordinare comune, anume K 29.014.522 (preliminate cu K 42.954.952).

Veniturile ordinare sunt preliminate în total cu K 1.125.424.789 cu K 44.047.994 mai mult decât în 1904. La veniturile ministerului de comerț s'au preliminarat K 323.224.336 cu K 23.633.086 mai mult, din care sumă cad asupra căilor ferate K 16.380.000, asupra poștei, telegrafului și telefonului K 5.479.000. La ministerul finanțelor s'au preliminarat K 734.592.953 cu K 14.978.844 mai mult decât în 1904.

Sub titlul *venituri extraordinare* s'au preliminarat K 174.340.589 cu K 65.035.439 mai mult decât în 1904. În suma aceasta se cuprinde împrumutul de K 25.903.200

ce-l va emite guvernul. pentru acoperirea cuotei statului ungar la cheltuielile extraordinare de K 75.300,000 reclamate de trebuințele armatei și marinei de războiu.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 22 Iunie 1906.

Situația pieței interne de bani este nealterată, ba cu apropierea lui ultimo, cererile devenind mai intenzive și oferta observând o rezervă oarecare, discontul este în continuă creștere. Cel mai ieftin isvor de bani este la noi de prezent Banca de emisiune, unde înaintările reprezintă o sumă considerabilă; discontul privat se mișcă dealtceum în Budapesta între $4\frac{3}{4}\%$ — 5% , pe când în Viena el cotează $3\frac{7}{8}\%$.

În piețele externe dominează abundența de bani; în Berlin băncile mari au susținut etalonul până în ultimele zile la $3\frac{1}{2}\%$ — $3\frac{1}{4}\%$, dar se crede că pe ultimo se va urca și aci la $3\frac{7}{8}\%$.

Banca Angliei în urma situației sale favorabile și-a redus în ședința sa dela 21 crt. etalonul cu $\frac{1}{2}\%$ la $3\frac{1}{2}\%$, ceea ce probabil nu va rămâne fără efect și asupra celorlalte piețe de bani. În vederea acestei reduceri discontul privat s'a redus în Londra, deja cu zile înainte, la $3\frac{3}{8}\%$ și chiar $2\frac{1}{2}\%$.

În Paris este abundență de bani, cu toate acestea discontul privat s'a urcat cu $\frac{1}{4}\%$ la $2\frac{1}{2}\%$.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară 4% . Banca Națională a României 5% . Banca imperială Germană $4\frac{1}{2}\%$. Banca Angliei $3\frac{1}{2}\%$ și Banca Franciei 3% .

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Plugarul*“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Cacova este noua firmă, ce a luat conform hotărârii ultimei adunări generale societatea „*Greoviciana*“ din Greovaț, care și-a mutat totodată sediul la Cacova. În Greovaț a deschis în același timp o filială.

ÎNVĂȚĂMANT.

Ordinea examenelor la Școala comercială sup. gr.-or. română din Brașov. Examenul de maturitate se va ține în zilele de 13, 14 și 15 Iunie v. a. c. în sala festivă a edificiului central. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte școlarii. Examenele de clasă se vor ține în sala clasei a doua în zilele următoare dela 7—12 oare a. m.: Luni, în 19 Iunie v. Cl. I. comercială din obiectele: 1. Religiunea. 2. Română. 3. Principii com. 4. Maghiara. Marți, în 20 Iunie v. Cl. II comercială, din obiectele: 1. Religiunea. 2. Română. 3. Cunoștințe de drept. 4. Aritmetica comercială. 5. Franceza. Mercuri, în 21 Iunie v. Cl. I. comercială din obiectele: 1. Fizica. 2. Franceza. 3. Istoria. 4. Germăna. Joi, în 22 Iunie v. Cl. II. comercială din obiectele: 1. Maghiara. 2. Matematica. 3. Geografia. 4. Germăna. Vineri, în 23 Iunie v. Cl. I. comercială din obiectele: 1. Matematica. 2. Aritmetica com. 3. Geografia. Luni, în 26 Iunie v. Cl. II. comercială din obiectele: 1. Economia națională. 2. Chemia și Merceologia. 3. Istoria. Joi, în 29

Iunie v. după serviciul divin, la care vor participa toți școlarii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1905/1906. distribuindu-se premiile, în sala cea mare a edificiului central. La încheierea anului școlar în 29 Iunie v. fiecare școlar va primi certificat școlar și un exemplar din anuarul școlii. Școlarii absenți, precum și restanțierii de didactru etc., nu vor primi nici certificatul nici anuarul școlii. Direcțiunea invită la examenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar, pe părinții, amicii și binevoitorii acestei școlii.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

Conform raportului ministrului ung. de agricultură dela 15 Iunie a. c. situația sămănăturilor și a împreunărilor agricole în esență se prezintă astfel:

În prima jumătate a lunii Iunie a domnit în întreaga țară timp schimbăcios, în partea cea mai mare împreunăat cu furtuni și ploii și în parte răcoros. Precipitațiunile nu au lipsit, parțial în urma ploilor prea mari și îndelungate părăiele și riurile au exundat, prin ceea ce recolta a fost periclitată în multe regiuni și indeosebi cositura din livezi și chiar fânul făcut gata a suferit mari stricăciuni. Exundările au cauzat pagube mai ales în părțile ardelenene și anume în comitatele: Murăș-Turda, Făgăraș, Odorheiu, Târnava-mare, Târnava-mică, Alba-de-jos și Hunedoara. Grindina a făcut pagube mai mari în vreo 4 comitate, iar pagube mai mici în 12 comitate. Rugina s'a arătat mai ales pe foile spicoaselor din 49 comitate. În unele locuri s'au sporit buruenile, insectele stricăcioase și vermi. Mai simțitoare sunt pagubele cauzate în singuraticile locuri de omide, cari au nimicit frunza pomilor și cu ele deodată și recolta. Urmărilor timpului anormal din prima jumătate a lunii Iunie se resimt în situația agriculturii. Timp uscat și mai cald ar fi necesar în toată țara, pentruca să se contenească stricăciunea mai departe a sămănăturilor, dar mai ales pentruca în număratoase regiuni să se poată face săpatul cucuruzului, napilor, cartofilor, tăbacului, viilor, etc., care a întârziat foarte mult. Fânul făcut până acum este de slabă calitate. Aceea se poate zice și despre trifoiu, luțernă și mazărice.

Dintre spicoase a suferit în ultima perioadă grâul, care în urma ploilor a căpătat rugină pe foi și prin cădere se pare a fi suferit și formarea grăunțelor. Cu toate acestea prospectele recoltei sunt promițătoare și dacă timpul va deveni mai favorabil, așteptările agricultorilor se pot implini. Formațiunea avantajoasă a grăunțului săcării a influențat favorabil prospectele recoltei. S'a ameliorat și situația orzului; stagnează însă ovăsul în urma timpului rece.

Recolta rapiței este împiedecată prin ploii. Rezultatul va fi slab mijlociu.

Cartofii și plantele de grădină se desvoaltă în general bine și promet o recoltă bună.

În vii lucrările înaintează cu anevoie, cutoatecă vița în unele locuri e foarte frumoasă și struguri se arată mulți, dar ploaia a făcut stricăciune florilor.

Teritorul cultivat este aproximativ:

Cu Grâu	6.031,546	jugăre	catastrale
„ Săcară	1.979,351	„	„
„ Orz	1.817,128	„	„
„ Ovăs	1.787,809	„	„

Conform evaluării dela 15 Iunie a. c. rezultatul aproximativ al recoltei ce se așteaptă este:

Grâu	46·10	milioane	măși	metrice
Săcară	12·88	"	"	"
Orz	12·79	"	"	"
Ovăș	11·27	"	"	"

Desvoltarea *cucuruzului* este diferită; în unele locuri el este plin de buruieni, o parte nu s'a dezvoltat până la gradul de a se putea săpă de a doua-oară, totuși în partea cea mai mare această lucrare se săvârșește acum, parte s'a făcut deja, cu toată în urma timpului ploios și rece cucuruzul a devenit galbin și a rămas îndărăt în dezvoltare.

Fasolea și alte păstăioase se dezvoltă peste tot bine.

Curechiul se dezvoltă bine.

Deasemenea se dezvoltă bine meiul, hemeiul și tutunul; nu mai puțin cânepa și inul.

Napii de zahăr și de nutreț se săpă de a doua-oară, pe cât îngăduie timpul ploios.

Recolta primei cosituri a luteinei și trifoiului este bună mijlocie. Calitatea a fost însă deteriorată prin ploi. A doua cositură promite un rezultat bun. Cositul măzăricei cu ovăș a fost împiedecat prin ploi. Recolta, cu puține excepțiuni, promite a fi bogată. Morhorul și cucuruzul de nutreț s'au dezvoltat bine.

Ploile au împiedecat uscatul și căratul fânului din livezi și au deteriorat calitatea aceluia. În multe locuri cositul a fost amânat până se va îndreptă timpul. În unele locuri fânul s'a stricat de tot.

Pășunile dau vitelor hrană indigestivă; în unele locuri este de dorit timp mai călduros.

Furtunile au redus de nou recolta poamelor. Vermii ce s'au arătat în masă deasemenea au făcut păgube mari. Recolta cireșelor și caiselor este satisfăcătoare, și merii, perii și nucii promet recoltă bună. Regiunile din stânga Dunării și din Ardeal promet recoltă bună.

În România — precum constată „Revista Economică și Financiară” dela 21 Iunie a. c. — :

Cu toate cele câteva zile de timp frumos ce am avut la începutul acestei săptămâni, situația meteorologică n'a suferit nici o schimbare apreciabilă în sensul unei îmbunătățiri.

Regimul ploios continuă încă să domineze în toată țara și ploi abundente acompaniate de puternice manifestări electrice și de un vânt violent s'au semnalat în toate părțile. În oarecari puncte ploile au fost torențiale și au cauzat inundații atât în orașe, cât și pe câmpiile sămănate. Grindină, de mărimea unei alune a căzut asemenea de mai multe ori. În fine o temperatură variind între 28 grade ziua și 8 grade noaptea, cu totul defavorabilă culturai, completează seria intemperiilor pe cari le-am avut în timpul acestor 8 zile.

Recoltele trec în acest moment perioada temută a sezonului. După ce a trecut cum a putut — mai mult rău de cât bine — ultimele faze ale vegetației, recoltele au început să se coacă în condițiuni atmosferice excepționale de rele. Din această cauză perspectivele sunt din cele mai rele, căci după cum am mai observat și altădată, în afară de recolta de grâu, care în acest moment este pe jumătate compromisă în districtele cele mai bătute de ploi, există temere ca porumbul să nu sufere din cauza excesului de umiditate care împiedică prășia plantelor năpădite de buruieni precum și de o temperatură mai mult rece, care oprește dezvoltarea lor. Ni-se vestește într'adevăr că mai în toate părțile starea recoltelor de porumb lasă de dorit.

Lipsit de căldură și înconjurat de buruieni, nu poate să respire și din aceste cauze este lipsit de vigoare și se prezintă destul de rău.

Ne grăbim însă să adăugăm că cu toate intemperiile, situația nu este încă desperată. Reintoacerea neîntârziată și definitivă a timpului frumos uscat și cald poate să repare în mare parte stricăciunile și să salveze restul. Esențialul este să stee ploile înainte de seceriș, care din fericire va fi anul acesta în întârziere din cauză că coacerea se face mai târziu.

+

CRONICA.

Producțiunea aurului în 1905. Conform unei statistice publicată de Fr. Hobart în „Engissee-ring and Mussing Journal” producțiunea aurului în 1905 este evaluată la 375.465,810 dollari, cu 28 mil. dollari mai mult decât în 1904.

Producțiunea aceasta se distribuie între țările principale producătoare de aur astfel:

	1904	1905
	valoare în dollari	
Australia	87.100,852	85.522,125
India-ostică	11.602,464	11.634,400
Canada	16.400,000	14.429,000
Mexico	12.605,300	13.500,000
Rusia	25.075,358	24.000,000
Rodezia	4.820,228	7.829,623
Transvaal	78.122,701	101.295,900
Statele-Unite	80.723,200	86.337,700

Total . 347.267,064 375.465,810

Precum se vede din aceste cifre locul prim îl ocupă între țările producătoare Transvaalul cu 101.295,900 dollari; dar Statele-Unite încă arată o creștere de 6 milioane dollari. La suma aceasta participă Alasca cu 5.345,900 dollari și Colorado cu 937,000 dollari, pe când producțiunea Californiei s'a redus cu 1.607,000 dollari.

*

Post de funcționar de bancă. „Economul” din Cluj a publicat concurs cu termen de 30 Iunie a. c. pentru ocuparea unui post vacant de funcționar. Salar începător K 1400 pe un an de probă.

*

Bancă deschisă și noaptea. La 1 Mai a. c. s'a deschis în New-York o bancă „Day and Night Bank” care stă nu numai ziua, ci și noaptea la dispoziția publicului. Birourile acestei bănci se închid numai Sâmbătă la miezul nopții și rămân închise până Luni dimineața, în zilele de lucru însă este ziua-noaptea continuu deschisă. Aceasta dispoziție este avantațioasă în prima linie pentru proprietarii safe-depozits-elor, cari, cu deosebire damele își pot depune după bal ori concert imediat giuvaericelele la siguranță. Circulația cecurilor încă se înlesnește prin noua bancă, întrucât ceice au să plece des de dimineața cu vaporul, sau calea ferată nu trebuie să aștepte până dimineața pentru a-și realiza cecurile.

⊙

*

Concurs. La „Centrala însoțirilor economice române din Bucovina (în Cernăuți) a. r. c. g. l.” sunt a se așeza conform concluzului direcțiunii din 7 Iunie a. c. st. n. două posturi de inspectori. Misiunea inspectorilor va fi organizarea și controlarea însoțirilor economice române de tot felul.

Emolumentele inspectorilor vor fi: 1. Salar anual fix de K 2400 și două cvinvenii de câte K 1000. 2. Restituirea speselor efective de drum și diete câte 5 cor.

pe zi, pe timpul inspecționărilor afară de orașul Cernăuți 3. Ei vor fi denumiți definitiv cu dreptul de pensie pentru caz de invaliditate sau moarte, întocmai ca și funcționarii de stat.

Reflectanții vor trebui să împlinescă următoarele condițiuni: 1. Vârsta de sub 30 ani. 2. Să documenteze studiile juridice absolvate, prezentând testimoniile de stat. 3. Vor trebui să absolveze înaintea denumirii lor definitive o practică de șese săptămâni pe speșele proprii la subsemnata „Centrală” și alte însoțiri designate de directorul „Centralei”. 4. După denumirea definitivă, inspectorii vor trebui să plece pe speșele „Centralei” pe trei luni în străinătate, spre a studia organizația însoțirilor economice de acolo.

Numai în lipsa de candidați juriști se vor putea considera și alți candidați.

Petițiunile instruite cu documentele necesare sunt a se adresa la „Direcțiunea Centralei însoțirilor economice române din Bucovina” în Cernăuți, Strada Domnească Nr. 12, până în 9 August 1906 st. n.

SUMAR.

Chestiunea controlului. — Revizori și membrii ai comitetului de supraveghiere. — Budgetul Ungariei pe anul 1906. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți financiare și comerciale: „Plugarul”. — Învățământ: Ordinea examenelor la Școala comercială sup. gr. or. română din Brașov. — Agricultură: Situațiunea agricolă. — Cronică: Producțiunea aurului în 1905, Post de funcționar de bancă, Bancă deschisă și noaptea, Concurs.

Expozițiunea generală română din 1906.

AVIZ.

Deoarece aranjarea Pavilionului etnografic s'a terminat, P. T. public din Transilvania este rugat să nu mai trimită obiecte pentru expoziție, căci nu mai este loc disponibil în Pavilion.

Sibiu, 16 Iunie st. n. 1906

Delegatul Comisariatului General:
Dr. C. Diaconovich.

„POPORUL”, institut de credit și economii în Lugoj.

CONCURS

Se publică concurs pentru postul de practicant la institutul de credit și economii „Poporul” în Lugoj, cu salariu anual de 800 coroane.

Reflectanții la acest post au să-și prezenteze recuzele până în 20 Iulie 1906 privite cu atestatul despre absolvirea unei școli comerciale.

Cei cari cunosc pe lângă limba maghiară și alte limbi vor fi preferiți.

Lugoj, 18 Iunie 1906.

Nr. 64 (1—2)

Direcțiunea.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 20 Iunie 1906.

‰	V A L O R I	Viena	
		v. vinde	Bpest. v. vinde
	Datoria publică comună.	v. cor.	p. 100 k
4	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov.,	99.85	100.—
4-2	„ „ arg. Febr. Aug.	99.80	101.—
5	Losuri din 1860 à fl. 500.— „ 20% dare	163.50	160.—
5	„ „ 1860 à fl. 100.— „ 20% „	207.—	203.—
—	„ „ 1864 à fl. 100.— „	282.50	287.—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta anstr. aur., scut. de dare	118.20	118.50
4	„ „ Cor.	99.85	100.25
3 1/2	„ „ de invest.	89.95	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur, scut. de dare	118.85	114.—
4	„ „ Cor. „ „	95.70	95.80
3 1/2	„ „ „ „ „ „	85.65	86.—
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. „ „	211.25	213.—
4	„ p. regul. Tisei sc. de dare	159.—	160.—
4 1/2	Oblig. de regulii croat-slav.	—	103.—
3	Impr. p. regul. Porților de fier	79.20	78.75
4	Oblig. rurale croato-slavone	—	99.—
4	„ „ ungare	96.15	96.50
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	269.—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	96.80	98.50
5	Impr. cu prem. al orașului Viena	103.10	—
4 1/2	„ „ „ „ „ „ Budapesta	95.40	96.—
2	„ „ „ „ „ „ sârbesti à 100 fr.	104.50	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	156.—	—
—	Impr. bulgar 1889	120.25	121.—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fone. austr.	99.80	—
3	„ „ „ „ „ „ cu premii, 1880	296.—	—
4	Banca austro-ungară 50 ani	101.25	100.95
4	„ „ „ „ „ „ 50 ani	—	101.25
4 1/2	Banca comerc. ung. Pesta	100.40	101.—
4	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	98.75	98.75
4 1/2	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	106.50	107.—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 1/2 ani	99.80	101.—
4	„ „ „ „ „ „ I Casse de păstr. patriot, Pesta	98.—	98.25
4	Inst. de credit fonciar ungar	98.75	98.—
3 1/2	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96.90	89.50
4 1/2	Banca ipotecară ungară	100.30	101.—
4	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100.50	98.50
4	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	270.50	135.—
4 1/2	Cassa de păstrare regn. Pesta 50 ani	—	98.75
5	„Albina“, Sibiu	—	101.50
4 1/2	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	—	101.50
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	101.25
5	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	—	103.50
4 1/2	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	—	102.—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101.—
4	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	—	98.50
	Lozuri.		
	Basilica, à fl. 5.—	25.—	25.—
	Credit, à fl. 100.—	481.—	483.—
	Clary, à fl. 40.— v. c.	151.50	—
	Buda, à fl. 40.—	170.—	174.—
	Pálffy, à fl. 40.—	168.—	180.—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10.—	51.75	52.—
	„ „ ungară, à fl. 5.—	32.75	32.50
	Rudolf, à fl. 10.—	63.—	—
	Salm, à fl. 40.— v. c.	210.—	—
	Salzburg, à fl. 20.—	74.—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	—	53.50
	Sanatorium Regina Elisabeta K 5.—	—	10.—
	„Jó sziv“, à K. 4.—	—	11.—
	Valute		
	Galbini austr. sau ung.	11.39	11.43
	„ c. reg.	11.37	11.33
	Napoleon'd'or (20 frci sau 8 fl. aur)	19.15	19.16
	20 Marce germ. aur	23.54	23.54
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2.54
	Bilete germ. 100 M.	117.57	117.70
	„ franc. 100 Fr.	—	95.75
	„ ital. 100 Lire	95.70	95.80
	Ruble, bilete, 100	253.—	—
	Lei românești, 100	—	95.—